

Pares, fills i casa

El tema de si els homes participen de les tasques domèstiques i de la cura dels fills i filles, i com ho fan, és un tema comú en grups d'amics aparellats i amb descendència que sovint és tractat amb un to humorístic. Quan es tracta seriosament, normalment dins la llar, es converteix en un possible motiu de conflicte i desacord entre els membres de les parelles heterosexuales. La manera d'estendre la roba, el lloc on guardar les coses, quina roba posar a les criatures, com i quan netejar la casa i un llarg etcètera acostumen a ser motius de desavinença, discussió, bromes o comentaris entre les parelles.

En aquest número de la *Publicació AFIN* es presenten els primers resultats d'una recerca que ana-

litz la participació dels homes a la cura dels seus fills i filles, realitzada pel grup AFIN de la Universitat Autònoma de Barcelona dins del projecte "*Homes cuidadors: Reptes i Oportunitats per reduir les desigualtats de gènere i afrontar les noves necessitats de cura*", codirigit per la Dra. Dolors Comas (Universitat Rovira i Virgili) i la Dra. Diana Marre (Universitat Autònoma de Barcelona). Aquest projecte es realitza amb el suport de Recercaixa, un programa impulsat per l'Obra Social 'La Caixa', amb la col·laboració de l'Associació Catalana d'Universitats Públiques (ACUP). L'equip d'AFIN s'ocupa de la recerca en la participació dels homes en la cura dels infants, mentre el grup de la Rovira i Virgili s'ocupa

Direcció publicació:

Diana Marre
i Beatriz San Román

Continguts d'aquest número:

Bruna Alvarez

Imatges:

Beybe

Coordinació:

Victòria Badia

Difusió:

Maria Galizia

Subscripció i contacte:

gr.afin@uab.cat

ISSN: 2013-2956

Amb el suport de

recerCaixa

ACUP Obra Social "la Caixa"

de la participació dels homes en la cura de persones adultes.

Com a part del treball entorn de la participació dels homes en la cura de la infància i l'adolescència, es van explorar les seves percepcions de la cura, la criança i el treball domèstic a través de les entrevistes¹ realitzades a 27 homes heterosexuals i un grup focal format per 3 pares. Tots ells vivien amb parella estable (5 de les parelles eren reconstituïdes) i tenien fills de diverses edats –des de nadons a 25 anys–, ja que es volia analitzar la paternitat dins el cicle vital de les persones. Els participants vivien en diferents àrees geogràfiques de Catalunya, com el Vallès, el Penedès, la Garrotxa i Barcelona, que es corresponen amb àrees rurals, periurbanes i urbanes.

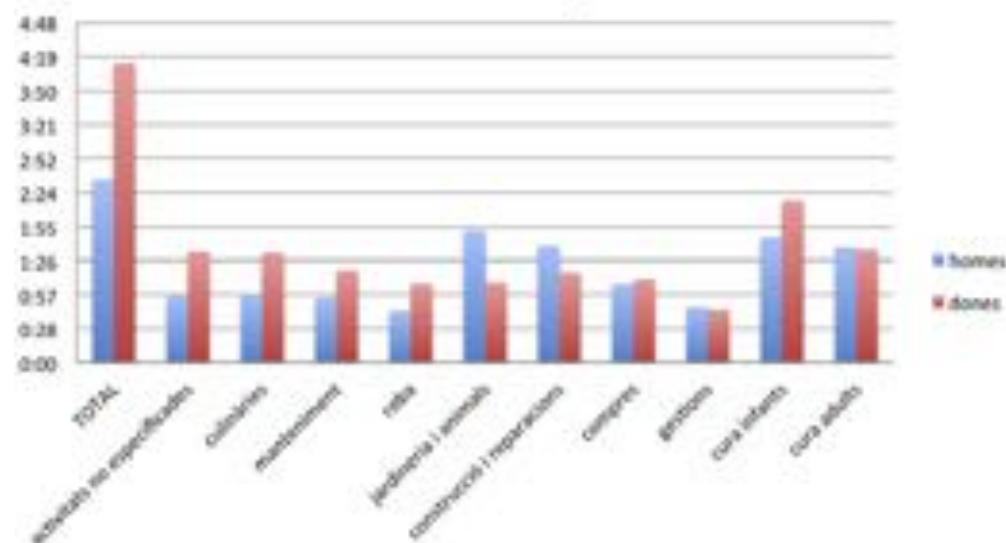
El que diuen les enquestes

Segons un estudi dels usos del temps de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT) realitzat el 2011², un 79% dels

homes participaven diàriament a la llar i la família dedicant-hi una mitjana de 2,35 hores. Pel que fa a les dones, hi participaven un 91,94%, dedicant-hi gairebé el doble de temps que els homes, 4,14 hores diàries.

Analitzant la participació detallada de les activitats diàries relacionades amb la llar i la família (Gràfica 1), les dones eren

Hores dedicades per sexes

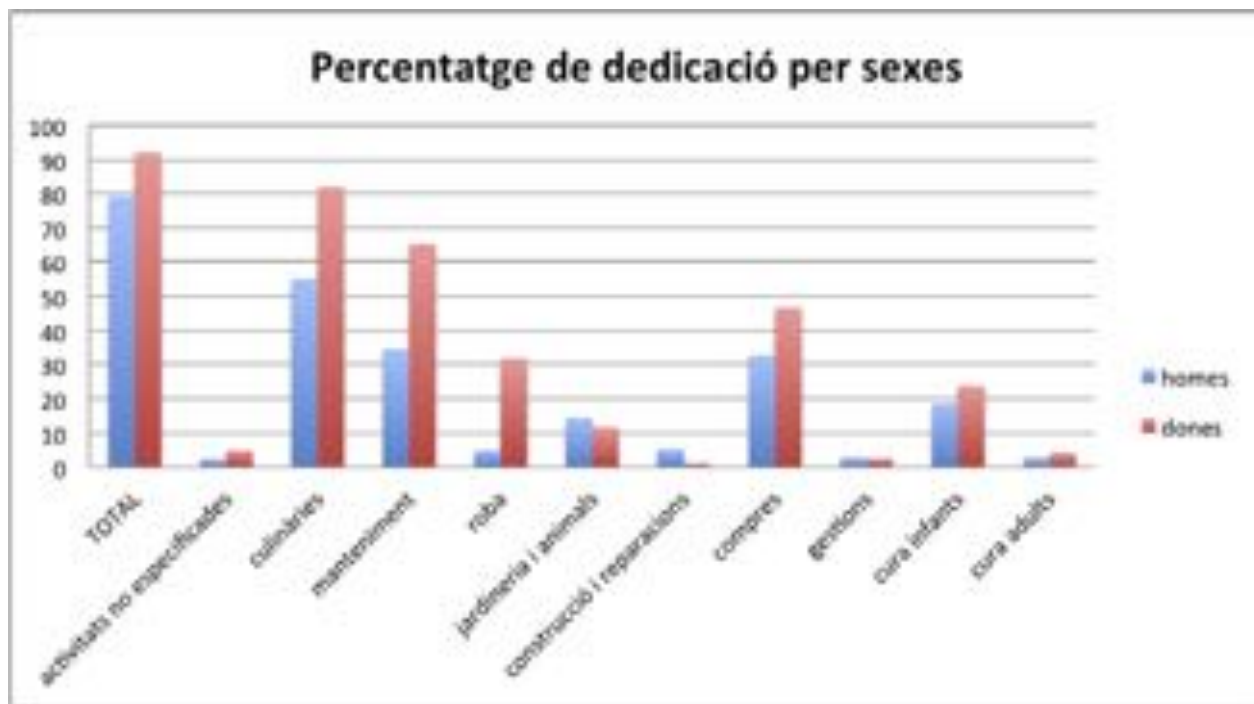

Gràfica 1: Elaboració pròpia segons les dades de l'IDESCAT.

les que es dedicaven més a les activitats culinàries, al manteniment de la llar i a la roba. Les activitats realitzades majoritàriament pels homes eren la construcció i les reparacions, tot i que proporcionalment els ocupaven molt menys temps diari que les activitats realitzades per les dones. La gràfica mostra un cert equilibri en les tasques de cura d'infants i d'adults, tot i estar realitzades majoritàriament per dones. Segons les dades proporcionades per l'Idescat, un 18,78% dels homes participaven diàriament en la cura dels infants, dedicant-hi una mitjana de 1,46 hores al

¹ Les entrevistes van ser realitzades per diferents membres de l'equip de recerca AFIN-Recercaixa –Maria Galizia, Bruna Alvarez, Diana Arias, Priscila Rivera i Meritxell Riera– en diferents llocs de Catalunya.

² Les enquestes dels usos del temps són estadístiques oficials, de les quals se n'han realitzat dues edicions: la primera (2002-2003) com una col.laboració entre l'Idescat (Institut Català d'Estadística) i l'INE (Instituto Nacional de Estadística); la segona (2010-2011) és una estadística realitzada només per l'Idescat.

Gràfica 2: Elaboració pròpia segons les dades de l'IDESCAT.

dia. El percentatge de dones que s'hi dedicaven era similar, un 21,34%, però hi dedicaven una mica més de temps al dia, 2,03 hores, tal i com es pot veure en la Gràfica 2.

La Gràfica 2 mostra com les dones dedicaven més temps al dia en tasques relacionades amb la cuina, la roba i el manteniment de la llar. En canvi, hi havia una major presència dels homes en la jardineria i la cura dels animals o en la

construcció i les reparacions domèstiques. Pel que fa a les compres i les gestions, hi havia bastant equilibri entre els homes i les dones.

Pel que fa a la cura d'infants, el percentatge de dedicació per sexes, així com el temps diari que s'hi dedicava era similar

entre homes i dones. En canvi, es produeix una gran diferència en la proporció en què homes i dones es dedicaven a la cura de persones adultes: la proporció de dones que cuiden un adult era el doble que la dels homes (Taula 1).

D'acord a les dades de les enquestes, la diferència de dedicació i temps entre homes i dones es concentrava més en les tasques de la llar que en la cura dels fills i filles, on tot i que les dones s'hi dedicaven més i una mica més de temps, es podria considerar una tasca força repartida.

Els estudis d'usos del temps realitzats a Catalunya i a l'estat espanyol han mostrat un model compartit de cria dels fills i filles. Mentre que els homes dediquen més hores al treball remunerat, les dones en dediquen més a les tasques de la llar.

La percepció dels homes sobre allò que fan

L'objectiu del nostre projecte de recerca no es "completar", "confirmar" o "contra-

Taula 1

	% dones	temps diari	% homes	temps diari
Cura de nens/es	21,34%	2,03 h.	18,78%	1,46 h.
Cura de persones adultes	4,17%	1,36 h.	2,77%	1,38 h.

dir” el que diuen les estadístiques dels usos del temps, sinó mostrar a partir de la investigació qualitativa quina és la perspectiva d’homes i dones sobre la cura dels fills i filles i la realització de les tasques domèstiques.

La majoria d’homes que van participar en la recerca tenien la percepció que la seva participació en les tasques de la llar i domèstiques era alta. Segons la “[International Men and Gender Equality Survey](#)”, realitzada en el context de “[Men and Gender Equality Policy Project](#)” el 2010, en diversos països com Brasil, Xile, Croàcia, Índia, Mèxic o Ruanda, els homes també pensaven que la seva participació en la cura dels seus fills i filles era alta.

Cal tenir en compte que les preguntes de les quals es va extreure la informació, referent al cas de Catalunya i que s’anàlitza en aquest apartat, eren obertes. Els homes havien de descriure les activitats d’un dia de la setmana, tant allò què feien ells com les seves parelles en relació a les tasques domèstiques i de cura, és a dir, que l’objectiu de les preguntes no era establir “objectivament” qui fa què, sinó precisament analitzar com perceben els homes la seva participació (en una sego-

na fase de l’estudi s’anàlitzaran conjuntament amb la informació que han donat les seves parelles dones, que també han estat entrevistades).

La majoria dels homes entrevistats no viuen el tema de la coresponsabilitat com un conflicte. Diversos participants van mostrar la idea que on no arriba un arriba l’altra, sense considerar gaire important tenir massa comptabilitzat qui fa què. Un home participant de la recerca explicava de la següent manera com es distribuïen les tasques amb la seva parella:

“Si jo vaig molt de bòlit, amb el tema polític, social, etc... i on jo no puc ho cobreix ella. I si al revés, ella ha d’anar aquí o allà o està més cansada, doncs ho faig jo. Ens dividim més o menys a meitat i meitat. No és allò de dir sempre faig jo el dinar i el sopar sempre el fas tu. A vegades el faig jo, a vegades el fa ella”. (Home de 37 anys, amb una nena de 7 anys i un nen de 4)

Un altre dels homes participants explicava la distribució de tasques d’una manera molt genèrica, i referint-se a les estones que estaven junts, fent tasques diferents:

“Ens ho compartim. Quan joestic fent algo aquí casa ella està més pels nens, i quan joestic amb els nens, ella aprofita per fer alguna altra cosa aquí casa”. (Home de 38 anys amb un nen de 8 i una nena d’1)

Aquests homes posaven de manifest la idea que en el dia a dia les coses es van fent. Un altre participant explicava que l’important no era comptar qui feia què, sinó el fet d’assumir responsabilitats i que la parella es pogués desresponsabilitzar

de determinats temes, considerant que això era més important que una distribució de tasques al 50%.

“Quan diuen “ajudes a casa”, òstia!, jo no ajudo a casa, em sembla lamentable, el que passa és que la gent ho diu reproduint allò que ha sentit, però tu no ajudes a casa, tu has de fer. És a dir, jo crec que és molt menys important fer el 50% o el 60% sinó que tu siguis partícip de la responsabilitat i les decisions. Ens partim la feina. Si després hem de posar si la pila és més amunt o més avall, no té importància

si més o menys està repartit igual. El que cal és que les teves obligacions tu, n'ets el responsable, i de tu depèn, i que no t'arrepengis amb l'altra”. (Home de 48 anys, amb un nen de 16 i una nena de 13)

És interessant comparar la percepció de participació dels homes d'aquest estudi, junt amb les gràfiques dels usos del temps presentades anteriorment. Segons aquestes, les dones continuaven dedicant més temps a les tasques domèstiques i a la criança dels fills, la qual cosa sembla suggerir que la coresponsabilitat només s'assolirà quan el repartiment de les tasques sigui igualitari. En canvi, analitzant les narratives dels homes participants a la recerca, es constata que molts d'ells perceben que tenen un alt grau de participació i que sovint posen l'èmfasi no tant en la quantificació del temps dedicat com a la diferència entre “ajudar” i compartir la responsabilitat o en el fet que el repartiment sorgeixi d'una negociació amb la parella. Com veurem en el següent apartat, aquesta negociació està, en part, condicionada per les diferents percepcions d'homes i dones al voltant de com s'han de fer les coses.

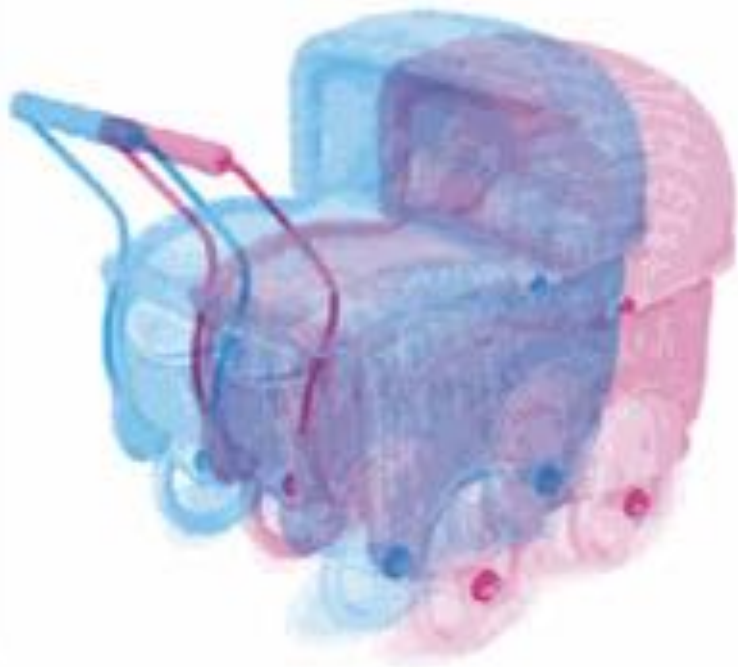
Què pensen els homes sobre les seves parelles dones

Els homes entrevistats per aquesta recerca parlaven de les seves dones des de dues perspectives complementàries: la primera, aquella en la qual ells posaven de manifest que a vegades sentien que no feien les coses com les seves parelles pensaven que les haurien de fer; la segona, des del reconeixement de les dones com a figures clau en el funcionament familiar i de la llar.

La tensió entre les diferents maneres d'afrontar les tasques es manifestava, d'una banda, en l'aparició recurrent de “queixes” al voltant de la manera en què les dones pretenien imposar els seus criteris i, d'altra, en narratives que reconeixien de forma més o menys explícita que eren elles qui tenen el coneixement i la legitimitat de definir com s'havien de fer les coses a la llar i amb la cura.

Un home participant de la recerca feia referència a les diferències de criteri en els següents termes:

“Ho has de fer exactament com ella creu que s'ha de fer. Fer la cuina, o un plat, o una rentadora... Ho has de fer exactament... T'ho acaben fent, o no t'ho deixen fer. Escolta, pos mira,

jo ho faig d'una manera diferent. Que 'si estens la roba com ho fa ta mare...' 'pos així no s'estén la roba, perquè a casa meva...'. I clar, acaba estenent ella la roba. Ara em diu que ho faig molt bé això d'estendre la roba. T'asseguro que ho faig exactament igual que sempre". (Home, 47 anys, casat i dos fills de 12 i 8 anys)

En la mateixa línia, un altre dels homes participants explicava la següent situació: *"Jo a la meva parella li dic és que no comparteix. La coresponsabilitat, sí, i segurament és allò de la societat patriarcal, bla, bla, bla... (...). Jo li dic a ella, les coses les ordenes quan tu vols. Els papers els guardes on tu vols. On és la T12³? No havíem quedat que era aquí? Aquestes coses costen. Ella pren la iniciativa i ho fa. Ella se'n va abans a la feina que jo. Les he de deixar preparades [a les filles] i la iaia les porta al cole. La meva parella els prepara la motxilla i la roba de les nenes. La que fa segon ja és gran per anar-se'n a l'armari a buscar-se la roba. I*

que la petita és agafar un vestidet i unes calcetes, tampoc és tan difícil". (Home, 41 anys, parella de fet, amb dues filles de 7 i 2 anys)

Un altre home, pare de dos fills de set i tres anys, explicava que les dones han de triar la roba dels fills i filles perquè si no, *"No l'hauràs conjuntat amb els colors".* Aquesta cita reflectia la creença que el coneixement de com vestir apropiadament els fills i filles és una atribució femenina, que deixa en principi poc marge a una implicació més alta dels homes. Altres, en canvi, reivindicaven que tant pares com mares, encara que tinguin criteris diferents, poden prendre aquest tipus de decisions. Com assenyala un pare de dues filles de set i dos anys, *"també és el meu estil".* És interessant destacar també la importància que aquest darrer home donava a l'autonomia de la seva filla gran. Segons ell, ella s'hauria de triar la roba cada dia. I pel què fa a la petita, considerava que ell ja en sabia de triar la roba, però que la seva parella s'avançava, per tal de garantir que la nena anés vestida com cal.

La decisió en determinats aspectes de gestió de la llar sembla doncs que encara

depenia de les dones i no del fruit d'un consens. Sembla ser que els homes farien les coses diferents de com les estaven fent, potser fent més del que feien, si no haguessin d'aprendre a fer les coses com les seves parelles consideren que s'havien de fer.

La transmissió de coneixements en relació a la cura i les tasques domèstiques que es produeix en el cas de Catalunya de les dones heterosexuales a les seves parelles homes, es resol d'altres maneres en altres societats. Per exemple, hi ha una tradició en la cultura xinesa, anomenada "tong-yang-xi", per a la qual les futures sogres adopten a les futures dones dels seus fills

³ La T12 és una targeta de transport públic que permet que els infants menors de 14 anys viatgin gratuïtament per l'Àrea Metropolitana de Barcelona.

des de ben petites, inclús de nadons, per tal que creixin a la casa dels futurs marits i aprenguin les tasques de cura i domèstiques d'acord amb les maneres de fer de la casa dels futurs sogres. La raó principal era que les nenes, una vegada arribades a l'edat de contraure matrimoni, es casarien amb els fills de la casa, i es dedicarien a cuidar els sogres. Adoptant-les de petites,

els sogres s'asseguraven que les futures joves, haguessin après les maneres de fer pròpies de la casa. Tot i que aquesta tradició fa més de 60 anys que està eliminada dels codis civils xinesos, és una pràctica cultural que encara es va documentar durant el 2005.

La realització de les tasques domèstiques, així com la criança dels fills/es o les tasques de cura a persones dependents, són doncs tècniques i aptituds que s'aprenen i es transmeten, de manera que tant les dones com els homes les han d'aprendre a fer.

La segona perspectiva des de la qual parlaven els homes de les seves parelles era a partir del reconeixement que les seves dones eren un puntal en la gestió de la criança i la logística domèstica, independentment de la implicació que ells tinguessin a la llar i la família. Així doncs, hi havia homes que es consideraven totalment coresponsables, però que alhora valoraven que elles realitzessin tasques que ells consideraven que no feien prou bé o que no les sabien fer. Per exemple, un participant explicava que havia delegat tot el seguiment escolar del seu fill a la seva dona, perquè estava "molt cons-

cienciada" amb els temes d'educació, i per tant, n'havia après i en sabia:

"Todo es consensuado. En este sentido también tengo suerte que mi pareja es una madre 10, está como muy concienciada con los temas de educación y todo esto, para mí es una descarga en este sentido. (...). Tema deberes lo gestiona ella. Conmigo, como que chocamos. Yo no tengo la paciencia que tiene ella..." (Home de 46 anys, amb un fill de 10).

Molts dels homes participants explicaven que aquesta tasca de seguiment de l'educació formal de fills i filles era realitzada per les dones. Els testimonis que en van parlar ho atribuïen a que elles en sabien més o a que les dones tenien més nivell formatiu que ells. Es torna a veure, doncs, com les dones eren reconegudes com expertes, amb coneixements específics sobre algunes matèries. D'altra banda, es reconeixia que les dones eren fonamentals en la gestió i l'organització de la llar, tot i que un dels participants mencionés que a ella no li reconeixeria mai, com es mostra a la següent cita:

"Sí, lo hace muy bien. Si no fuera por ella estaríamos perdidos. Ni que no se

lo diga, si no fuera por ella estaríamos perdidos los tres". (Home amb un nen de 10 anys i una nena de 5)

Alguns homes, tot i no considerar-se coresponsables i posicionar-se en el rol "d'ajudar" a les seves parelles, eren molt conscients que el pes de la casa i la família se l'emportaven les seves dones. Un dels participants ho explicava així:

"Segons els horaris. Jo ajudo en tot el que he pogut, sempre. Qui ha treballat més a casa sempre ha sigut ella. Sempre que he pogut l'he ajudat. Ella sortia de treballar, ella tenia un càr-

rec molt important a l'empresa, els anava a buscar, a la piscina, i tot s'ho ha emportat ella. Jo sempre era fora [treballava de transportista internacional], i quan vaig decidir quedar-me aquí, llavors marxava a les 6, 7 del matí i tornava a la 1h del matí, i això durant 30 anys, i fins fa un any i mig". (Home de 56 anys amb dos fills i una filla de 25)

Aquest home va ser pare de trigèmins sense esperar-s'ho. Davant aquesta situació, va deixar de treballar els 9 primers mesos de vida dels seus fills, amb un acord amb l'empresa per poder cobrar l'atur. Així que va poder, es va tornar a posar a treballar de transportista, i passava molts dies fora de casa. Tot i que, des que va tornar a la feina el pes de la cura dels infants va recaure en la seva dona, el fet de trobar-se en una circumstància excepcional, -tenir tres nadons a la vegada-, va fer que es decidís per deixar la feina durant gairebé un any i assumir les seves responsabilitats parentals junt amb la seva parella, com a única opció per encarar la situació, fins que els infants van ser suficientment grans per anar a la llar i posar-se de nou a treballar tots dos. A cau-

sa de les llargues jornades laborals d'ell, va ser ella qui –a més de tenir un càrrec important en l'empresa on treballava–, va assumir la principal responsabilitat de cura. Aquest cas posa de manifest una cooperació entre els membres de la parella en la qual més que el gènere hi pesen altres qüestions com ara les circumstàncies, els ingressos o la disponibilitat de temps.

Manca de referents

Els homes van expressar que sentien que no tenien referents per exercir la seva paternitat i posaven de manifest que el model de pare que ells havien tingut no encaixava amb el rol que ells assumien dins la família. Participaven de la cura dels infants i les tasques domèstiques amb més o menys mesura, tal i com s'havia vist anteriorment, però consideraven que la transformació en l'exercici de la paternitat entre la seva generació i la dels seus propis pares era molt més gran que la transformació que havien experimentat les dones tot i que, quan van sortir al mercat laboral, moltes d'elles tampoc havien tingut un model a seguir en la mare perquè moltes d'elles només es dedicaven a les tasques de cura.

Un dels aspectes que destacaven és el canvi en com s'expressaven les emocions, com es mostra a la següent cita d'una de les entrevistes:

"Si els meus pares son un referent? Clar, la Castella de la post-guerra, això del carinyo, què és això? La seva manera de mostrar el carinyo és amb un cocido; així, tampoc esperis abraçades ni coses així (...), també el contacte físic. A mi no em serveixen els meus pares com a referent". (Home de 41 anys, amb dues filles de 7 i 3)

Un altre participant, amb una voluntat de ser un pare molt present en la vida dels seus fills, expressava la manca de referents generacionals i socials per l'exercici dels anomenats "nous models de paternitat".

"El meu pare, l'he descobert ara, quan s'ha jubilat! Ostras! Tengo un padre! (...). El meu pare, arribava a casa a les 9h de la nit. El veia el cap de setmana. Trobo que les dones tenen altres referents, inclús en qüestions de gènere, tal dona, tal no sé què... però com a tios... Els tios més modèlics o més a imitar, quan grates una miqueta amb els temes de gènere dius, bueno, bueno... tornem a pintar-ho. No en tens".

(Home de 47 anys, amb dos fills de 12 i 8 anys)

En aquest cas, es posava de manifest l'absència d'una figura paterna que es pogués prendre com a model a imitar, però també una manca de referents entre iguals, ja que molts dels homes conscients de les desigualtats de gènere i amb voluntat de canvi eren, en els seus entorns més immediats, pioners. Aquest home va ser un dels primers del seu entorn d'amics i família a ser pare, i va posar de manifest un procés de reflexió personal per tal de ser el pare que ell volia ser.

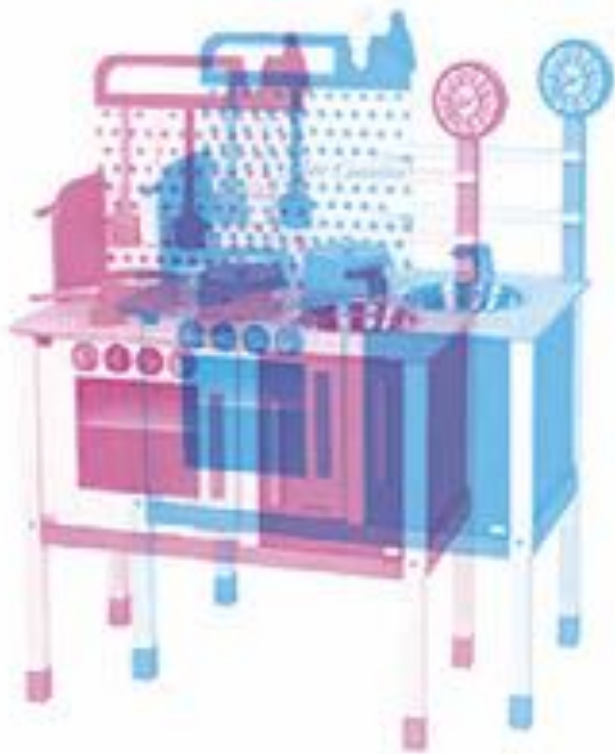
Davant experiències semblants en relació a pares proveïdors absents, es va preguntar als homes com les seves mares els havien ensenyat a ser pares. Majoritàriament els homes participants consideraven que les seves mares eren reproductores del model de la divisió sexual del treball. Així, per exemple, un dels participants que s'havia criat en una casa on hi havia 7 germans –5 nens i 2 nenes– explica que:

"No. A casa, qui feia els llits i fregaven els plats eren les meves dues germanes i ella [referint-se a la mare]. I no t'acostessis perquè et treien. Nosal-

tres érem set, cinc nens i dues nenes, i elles van pringar molt. I elles protestaven, i ells perquè no? Però és que intentaves fer algo i no et deixaven. Fins al cap de molt de temps, que ja s'havien casat uns quants i tenia la meua habitació per mi sol, me la netejava jo i no deixava entrar a ningú". (Home de 40 anys, pare de dos nens de 7 i 3)

Molts dels homes que actualment són pares amb fills i filles en edat d'educació primària van ser enculturats amb una cla-

ra divisió sexual del treball. Alguns d'ells aprenien sobre les tasques domèstiques i la coresponsabilitat a través de les seves parelles. Són les seves dones qui "els ensenyaven" com realitzar aquestes tasques quotidianes, com il·lustra el següent fragment d'entrevista:

"El meu pare feia coses amb nosaltres el cap de setmana, o més allò d'anar-nos a buscar al cole, però a casa no feia res. Però amb el temps, nosal-

tres, adolescents, vam dir, rentaré els plats. Quan em vaig independitzar, sí que em van ensenyar. Vaig marxar en parella". (Home, 41 anys, amb dues filles de 7 i 3).

Davant aquesta situació, alguns participants van reflexionar entorn del trajecte i la velocitat dels canvis i posaven de manifest que, tot i que encara no s'ha assolit una coresponsabilitat real, l'actitud de molts homes ha canviat molt.

"Els tios hem fet més trajecte que les dones, perquè elles ho tenien molt clar, que estaven en una situació d'inferioritat i que això s'havia de canviar. Però en canvi els tios, amb poc temps, déu ni do. Perquè eren les mateixes mares que no deixaven que els nens fessin res... A casa la meua parella igual, el nen es quedava al sofà amb el papa i eren les dues nenes les que s'aixecaven i anaven a la cuina. Com el nen ha d'entrar a la cuina! I això ho deia una altra dona!". (Home, 47 anys, dos fills de 12 i 8 anys).

Un dels participants, enculturat en una situació semblant, va negociar amb la seva parella la possibilitat de deixar de tenir ajuda externa en la realització de les

tasques de la llar, per tal de reduir despeses. La seva parella li va plantejar que, si deixaven de pagar el treball extern, ella no faria res a casa, ja que per ella pagar a una persona que realitzés aquesta feina era una prioritat. Ell va decidir prescindir dels serveis de la treballadora domèstica pensant que la seva dona assumiria part de les tasques que s'havien de realitzar, cosa que no va passar:

"Jo faig el 80%, encara que ella digui que no. Jo passo l'aspiradora, cada cap de setmana, els lavabos, netejar la cuina, plegar roba, planxar, i ella va dir 'jo m'encarrego de la cuina a fons', i ho fa un cop cada 6 mesos. I ella està escarxofada al sofà mentre jo faig tot això". (Home, 43 anys amb dos fills de 9 i 6 anys).

I ho va vincular amb la seva experiència com a fill:

"El meu pare no feia res. No ho entenc. M'ho ha inculcat la meua mare. El meu germà i jo som igual de desgraciats. La meua cunyada no fot brot. (...). Com hem vist a la meua mare, fastiguejada... (...). No volem que les nostres dones estiguin igual". (Home, 43 anys amb dos fills de 9 i 6 anys).

En aquest cas, la seva experiència com a fill, acompanyada dels canvis socials, serveix per canviar rotundament la perspectiva de rols de gènere dins la llar, i assumir bona part de les tasques domèstiques.

Aquestes dades preliminars semblen mostrar doncs que les coses estan canviant. Per alguns molt ràpid, per d'altres no tant. Els rols i les relacions de gènere estan en moviment.

Reflexions finals

Les dones s'han incorporat massivament, i en una situació encara de desigualtat, al mercat laboral. I els homes estan assumint un model compartit de criança dels fills i filles, tot i que encara no han assumit una participació equitativa en les tasques domèstiques. S'avança amb moviment, negociacions, consensos, desacords, col·laboracions, cooperacions i recerca. Aquesta recerca ens permet de reflexionar sobre les direccions, a vegades múltiples, dels moviments, perquè si bé és cert que els models de paternitats estan canviant, també és cert, que les dones continuen assumint més hores de treball domèstic quotidià.

Una recerca qualitativa en la seva fase de resultats preliminars, com són els re-

sultats presentats en aquesta *Publicació AFIN*, no pot pretendre massa més que aportar el seu gra de sorra en el moviment, mostrant com els homes entrevistats tenen una alta percepció de participació –com també passa a molts països del món–; mostrant com a les dones se les continua considerant com a posseïdores dels sabers de com s'han de fer les coses de la llar, on els homes s'hi han d'adaptar; mostrant el reconeixement dels homes cap a les seves dones, transmetent un sentit de cooperació en les relacions familiars; i mostrant com els homes canvien els models de paternitats, simbolitzant un canvi de mentalitats.

És important seguir la recerca en els àmbits que incloguin les narratives dels homes, com a subjectes implicats en la millora del benestar familiar i social, així com las narratives conjuntes amb les companyes i companys de viatge, perquè finalment es pugui arribar a parlar de persones i convivència, on finalment el fet de ser dona o home, no determini el temps de dedicació diària a la llar, a la família o al mercat laboral.

SOBRE L'AUTORA DEL TEXT

Bruna Alvarez

És Llicenciada en Història (2000), Premi Extraordinari de la Llicenciatura en Antropologia (2011), Màster en Investigació Etnogràfica, Teoria Antropològica i Relacions Interculturals (2012) i membre del Grup AFIN de la Universitat Autònoma de Barcelona. Actualment està realitzant el doctorat amb una recerca sobre les construccions socials de la maternitat a l'estat espanyol mitjançant una beca de Formació de Professorat Universitari (FPU). La tesi es basa en com les parelles estables heterosexuales negocien i construeixen la maternitat.

ENLLAÇOS D'INTERÈS

Men Care

Men Care és una campanya mundial present a més de 35 països dels 5 continents. L'objectiu és promoure la implicació dels homes en la cura, l'equitat i la no-violència, per tal d'obtenir un millor benestar familiar, equitat de gènere, i millor salut per les mares, pares, nens i nenes. Dins els recursos que ofereix la web, es pot destacar el vídeo *Being a father: A State of the World's Fathers Film*, on pares de tot el món expliquen la importància de la paternitat.

PER LLEGIR

Fernández de Quero (Comp.) (2015)
Hombres para el siglo XXI: semblanzas de hombres feministas
 Madrid: Bubok Publishing/ Asociación de Hombres por la Igualdad de Género

Aquest llibre recull les autobiografies de dinou homes que van realitzar el seu viatge vital particular que els va portar des de l'embrió de la masculinitat patriarcal que la societat els atorgava fins a la rebel·lió interior que els va convertir en homes feministes. Cada recorregut és diferent, amb experiències particulars, vivències de tot tipus, però totes tenen en comú la presa de consciència que el masclisme els perjudicava i la seva aposta per la igualtat de gènere des del que és personal cap a la societat.

Inhorn, M., Chavkin, W., & Navarro, J. A. (2014)
Globalized fatherhood
 New York/ Oxford: Berghahn Books

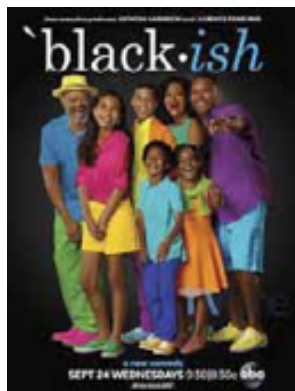
Compilació focalitzada en la paternitat al món, que inclou transformacions en com es viu la paternitat i la família. Cada capítol mostra com els homes estan responent a la globalització com a pares d'una manera creativa i innovadora.

PER VEURE

Benigni, Roberto
(1997)
La vida es bella
Itàlia, 117 min.

El 1939, a punt d'esclatar la Segona Guerra Mundial (1939-1945), l'extravagant Guido arriba a Arezzo (Toscana), amb la intenció d'obrir una llibreria. Allà coneix a Dora i, tot i que està compromesa amb el feixista Ferruccio, es casa amb ella i té un fill. En esclatar la guerra, els tres són internats en un camp d'extermini, on Guido farà l'impossible per fer creure al seu fill que la terrible situació que estan patint és només un joc (FILMAFFINITY).

Barris, Kenia (dir.)
(2014-...)
Black-ish (sèrie TV)
Estats Units

Un pare de família negre lluita per guanyar un cert sentit d'identitat cultural mentre cria els seus fills en un barri predominantment blanc de classe mitjana alta.

NOTÍCIES AFIN

La gestació subrogada en el Projecte Reptes del Grup AFIN

El Grup AFIN, dins de la seva línia de recerca sobre reproducció humana i diversitat familiar, porta anys treballant sobre tècniques i estratègies reproductives, inclosa la gestació subrogada o per substitució. En l'actualitat, continua desenvolupant aquesta línia dins del projecte d'investigació "Desitjos parentals i drets reproductius i filials: mirades interdisciplinàries sobre decisions reproductives i 'orígens' en reproducció assistida, adopció i subrogació", dirigit per Diana Marre com a investigadora principal, finançat pel Ministeri d'Economia i Competitivitat, a través del Programa Estatal d'Investigació, Desenvolupament i Innovació orientat als Reptes de la Societat.

Durant aquest mes de juny, primer a les Jornades radicalment Feministes i més tard en una taula col·loqui organitzada per Net Talking a la Universitat Pompeu Fabra de Barcelona, Beatriz San Román va compartir els primers resultats de la investigació i va participar en sengles debats a propòsit de la gestació subrogada.

Per agendar...

5-7/9: Congrés Iberoamericà d'Investigació Qualitativa en Salut

Els dies 5, 6 i 7 de setembre de 2016 se celebrarà a la Facultat de Medicina de la Universitat de Barcelona el VII Congrés Iberoamericà d'Investigació Qualitativa en Salut, el lema de partida del qual és "*Ciudadanía y transdisciplinariedad: tejiendo redes*". L'esdeveniment, organitzat per la Universitat de Barcelona i el Grup AFIN de la Universitat Autònoma de Barcelona, té com a objectiu promoure la investigació qualitativa en salut a Iberoamèrica, tal com es va fer en les anteriors edicions celebrades a Mèxic (2003), Espanya (2005), Puerto Rico (2008), Brasil (2010), Lisboa (2012) i Colòmbia (2014).

[Més informació](#)

16/9: Data límit per enviar propostes d'articles sobre infància, adolescència i espais públics.

La revista *Enfances Familles Générations* prepara el número especial *Explorer la ville: Le rapport aux espaces publics des enfants et des adolescents* ("Explorar la ciutat: la relació en els espais públics dels nens, nenes i adolescents"), els editors del qual són Nadja Monnet (membre del Grup AFIN i de la Lavue du Centre National de la Recherche Scientifique de França) i Mouloud Boukala (de la Université du Québec, Canadà). La data límit per enviar els resums de propostes d'articles finalitza el proper 16 de setembre.

[Més informació](#)

L'ISS presenta una guia per a professionals sobre les adopcions il·legals

L'Internacional Social Service (ISS) acaba de presentar la guia [Responding to illegal adoptions: A professional handbook](#), amb la qual es pretén donar suport als professionals que treballen amb persones afectades per adopcions fraudulentament. Amb més de mig milió de persones adoptades internacionalment en el món, cada vegada són més les que, en indagar sobre els seus orígens, descobreixen que en els seus processos d'adopció van haver-hi pràctiques il·lícites. L'ISS, una ONG de reconegut prestigi centrada en la protecció de la infància, va posar en marxa el projecte de produir una guia sobre aquest delicat tema que no pretén donar resposta a totes i cadascuna de les possibles situacions, però sí proporcionar eines i estratègies per fer front a sentiments com la ira, el dolor, la decepció i la tristesa de les persones afectades.

La guia, en la redacció de la qual han participat experts i expertes de diferents països, s'estructura en quatre parts, cadascuna dedicada a les possibles respostes davant d'una adopció il·legal des d'una perspectiva específica: els aspectes legals, els psicosocials, els socials i els polítics.

La doctora Beatriz San Román, membre del Grup AFIN, és autora d'un dels capítols, en el qual es comparteix l'experiència del Centre AFIN en l'acompanyament de famílies que han patit la decebedora experiència de saber que els seus processos d'adopció no van comptar amb les indispensables garanties.

La guia està ja disponible per a baixar en anglès en [aquest enllaç](#), i s'espera que en breu ho estigui també la versió en castellà.

